

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Stephen King
END OF WATCH

Copyright © 2016 by Stephen King
Translation Copyright © 2018 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-02166-0

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

STEPHEN KING

KRAJ BDENJA

Preveo Vladan Stojanović

VULKAN
IZDAVAŠTVO
Beograd, 2018.

Za Tomasa Harisa

Uzeću pušku
Vratiću se u sobu i uzeću pušku
S jednom ili dve cevi
Znate bolje mi je da budem mrtav
nego da pevam ovaj samoubilački bluz.

Kros Kanadijan Ragvid

10. APRIL 2009.

MARTINA STOVER

Noć je uvek najcrnja pred zoru.

Rob Martin setio se stare poslovice, dok su se kola hitne pomoći polako kotrljala Ulicom Aper Marlboro, ka bazi u Vatrogasnoj stanici 3. Onaj koji ju je smislio očigledno je izrekao veliku istinu, zato što je na polju bilo mračno kao u mrmotovoj bulji.

Ni zora neće bitnije popraviti situaciju, kad napokon svane; stići će sa zadržkom, mutna i mamurna, pritisnuta gustom maglom, koja se osećala na obližnje „ne tako veliko“ Veliko jezero. Fina, hladna kišica samo je upotpunjavala mračni doživljaj. Rob je podesio brzinu brisača sa srednje na nižu. Iz pomračine su izronila dva prepoznatljiva žuta luka.

„Zlatne sise Amerike!“, povikao je Džejs Rapsis sa suvozačkog sedišta. Rob je za petnaest godina službovanja u hitnoj pomoći radio sa velikim brojem bolničara. Džejs Rapsis bio je najbolji. Opušten i raspoložen kad se ništa nije dešavalo, nepogrešiv i oštro usredsređen na sve što se događa u kriznim situacijama. „Trebalo bi da napunimo stomak! Nek bog blagoslovi kapitalizam! Skreći, skreći!“

„Jesi li siguran?“, pitao je Rob. „Nakon pokazne lekcije kojoj smo prisustvovali pre manje od sat vremena?“

Upravo su se vraćali s vožnje do Makmenšensa u Šugar Hajtsu. Harvi Gejlen zvao je hitnu pomoć. Žalio se na velike bolove u grudima. Zatekli su ga kako leži na kauču, u onom što su bogataši sigurno zvali „velikom sobom“. U plavoj svilenoj pidžami podsećao je na nasukanog kita.

Njegova žena brižno se nadnosila nad njega, ubeđena da će svakog časa otići na put bez povratka.

„Miki Di, Miki Di!“ pevao je Džejson skačući na sedištu. Ozbiljni profesionalac koji je uzeo podatke o zdravstvenom stanju gospodina Gejlana (Rob je bio pored njega, s torbom s neophodnim potrepnostima, napravom za veštačko disanje i lekovima protiv srčanog udara) iščezao je. S plavom kosom palom preko očiju ličio je na starmalog četrnaestogodišnjaka. „Skreći, rekao sam ti!“

Rob je skrenuo. Kobasica bi mu dobro došla, a možda i lepinjica od krompira, tako slična pohovanom volovskom jeziku.

Nekoliko automobila čekalo je pred auto-šalterom. Rob je stao iza poslednjeg vozila u redu.

„Sem toga, tip nije imao pravi srčani udar“, reče Džejson. „Samo se predozirao meksičkom hranom. Odbio je prevoz do bolnice, zar ne?“

Tako je bilo. Gospodin Gejlen uspravio se u sedeći položaj, posle nekoliko srčanih podriga i zaglušnog prdeža, koji je oterao njegovu stidljivu suprugu u kuhinju. Bilo mu je znatno bolje. Reкао im je kako ne misli da mu je neophodna vožnja do Kiner memorijala. Ni Bob ni Džonson nisu to mislili, kad su čuli šta je sve Gejlen te večeri sasuo u sebe u Tihuana Rouzu. Puls mu je bio jak, mada nestabilan. Pretpostavljali su da je godinama takav i da je to njegovo normalno stanje. Naprava za veštačko disanje ostala je u torbi.

„Hoću dva eg makmafina i dve lepinjice od krompira“, reče Džejson. „Crnu kafu. Ma, dajte mi tri lepinjice od krompira.“

Rob nije mogao da izbacii Gejlana iz glave. „Ovog puta imao je problema s varenjem, ali će ga uskoro strefiti nešto ozbiljnije. Slistiće ga kao grom iz vedra neba. Šta misliš, dokle je doterao? Do sto pedeset ili do sto sedamdeset pet kila?“

„Najmanje sto šezdeset i kusur“, reče Džejson, „i nemoj više o tome, ogadićeš mi doručak.“

Rob je mahnuo rukom ka Zlatnim lukovima, koji su se izdizali iz jezerske magluštinne. „Ovo mesto, zajedno s gomilom fabrika masti poput njega, odgovorno je za polovinu onog što ne valja u Americi. Siguran sam da ti je to poznato, kao medicinskom profesionalcu. Znaš li šta si upravo naručio? Najmanje devet stotina kalorija, burazeru. Ma, hiljadu trista, ako dodaš kobaju s eg makmafinom.“

Kraj bdenja

„Šta ćeš ti da naručiš, doktore Zdravkoviću?“

„Kobaju. Možda i dve.“

Džejson ga je tresnuo po ramenu. „Takvog te volim!“

Red je lagano napredovao. Dva automobila delila su ih od šaltera, kad se oglasio radio ispod kompjutera na upravljačkoj tabli. Dispečerke su obično opušteno zvučale, ali je ova govorila kao disk-džokej posle ko zna koliko energetskih napitaka. „Svim kolima hitne pomoći i vatrogasnim vozilima: IMŽ! Ponavljam: IMŽ! Ovo je poziv najvećeg prioriteta svim kolima hitne pomoći i vatrogasnim vozilima!“

IMŽ je bila skraćena za incident s masovnim žrtvama. Rob i Džejson izmenjali su poglede. Avionska nesreća, sudar vozova, eksplozija, teroristički čin. Nešto od te četiri stvari.

„Mesto događaja je Gradski centar u Ulici Marlboro, ponavljam, Gradski centar u Marlboro. Ponavljam, u pitanju je IMŽ, najverovatnije s mnogo smrtnih slučajeva. Budite oprezni.“

Stomak Roba Martina se zgrčio. Oprez se ne preporučuje kad žurite na mesto sudara ili eksplozije gasa. Takvo upozorenje rezervisano je za terorističke akcije. Ova je možda u toku.

Dispečerka je ponavljala poruku. Džejson je uključio svetla i sirene, kad je Rob zavrteo volan i naglo skrenuo na put oko restorana. Očešao je branik automobila ispred sebe. Bili su devet blokova od Gradskog centra. Ako se ispostavi da Al Kaida zasipa zgradu mecima iz kalašnjikova, neće imati čime da im se suprotstave. Jedino oružje im je pouzdani portabl defibrilator.

Džejson se mašio mikrofona. „Primljeno. Ovde Kola 23 iz Vatrogasne stanice 3. Očekivano vreme dolaska oko šest minuta.“

Čuli su sirene iz drugih delova grada. Rob je na osnovu tih zvukova procenio da su najbliži mestu događaja. Svetlost nijanse kovanog gvožđa prikradala se duž horizonta. Sivi automobil izdvojio se iz sive magle, kad su skrenuli s parkirališta Mekdonaldsa, na Aper Marlboru. Duga svetla bila su u jednom trenutku usmerena u njih. Rob je pritisnuo dvostruke sirene i oštro skrenuo. Automobil – ličio je na mercedes, iako nije mogao biti siguran – skrenuo je u svoju traku. Ubrzo se sveo na daleki odsjaj zadnjih svetala.

„Blagi bože, ovo je bilo blizu“, reče Džejson. „Pretpostavljam da nisi uspeo da zapišeš tablice?“

Stephen King

„Nisam.“ Robovo srce toliko brzo je tuklo da su mu krvni sudovi pulsirali s obe strane vrata. „Bio sam zauzet spasavanjem naših života. Nego, otkud toliki broj ljudskih žrtava kod Gradskog centra? Još se nije ni razdanilo. Centar je zatvoren u ovo doba.“

„Možda su se sudarili autobusi.“

„Pokušaj ponovo. Još nisu počeli da voze.“

Sirene. Odasvud su se čule. Sažimale su se kao tačke na radarskom ekranu. Policijski automobil projurio je kraj njih. Rob je procenio da su ispred svih kola hitne pomoći i vatrogasnih vozila.

To znači da imamo dobre šanse da nas neki ljudi Arapin koji više „alahu akbar“ raznese ili izbuši mecima, pomislio je. Baš lepo.

Posao je posao. Stoga je oštro skrenuo na strmu rampu koja je vodila do najvećih zgrada gradske administracije i izuzetno ružne dvorane, u kojoj je glasao dok se nije preselio u predgrađe.

„Kočii!“, vrisnuo je Džejson. „Jebote bog, Robi, KOČII!“

Iz magle su izranjale gomile ljudi. Nekolicina je unezvereno trčala niz padinu. Neki su vrištali. Jedan čovek je pao, zakotrljao se i ustao. Trčao je, dok se pocepana košulja vijorila za njim. Rob je video ženu s podera-
nim čarapama, krvavim cevanicama i samo jednom cipelom. Panično se zaustavio. Čuo je kako medicinska oprema i svakakvo nepričvršćeno sranje leti po vozilu. Lekovi, boce s intravenoznim rastvorom i paketi igala, iz nezaključanog ormarića – što je priličan prekršaj – preobrazili su se u projekte. Nosila, kojima nisu transportovali gospodina Gejlenu, tresnula su o zid. Stetoskop se probio u kabinu, tresnuo o šoferku i pao na komandnu tablu.

„Kreni polako“, reče Džejson. „Veoma polako, jel’ važi? Da ne povećamo broj nastradalih.“

Rob je pritisnuo gas i nastavio da se penje uz oštri nagib, brzinom ljudskog hoda. Ljudi su nailazili u stotinama. Neki su krvarili. Većina nije bila vidno ozleđena. Svi su bili užasnuti. Džejson je spustio prozor, nagnuo se napolje.

„Šta se dešava? Hoće li mi neko reći šta se dešava?“

Neki čovek se zaustavio. Bio je crven u licu i zadihan. „To je bio automobil. Prošao je kroz gomilu kao kosilica za travu. Jebeni manijak promašio me je za dlaku. Ne znam koliko ljudi je pregazio. Bili smo ograđeni metalnim ogradama kao svinje u klanici. Postavljene su da bi

Kraj bdenja

se obrazovao red. Uradio je to namerno. Ljudi leže okolo kao... kao... čoveče, kao krvave lutke. Video sam najmanje četvoro mrtvih. Sigurno ih ima više.“

Tip se učutao i nastavio da beži. Nije više trčao, već je žurno hodao, pošto je nalet adrenalina jenjavao. Džejson je odvezao pojas. Još više se nagnuo kroz prozor, da bi povikao za njim. „Jesi li video koje je boje? Mislim na automobil koji je sve to napravio.“

Čovek se okrenuo. Bio je bleđ i izmučen. „Sive. Veliki sivi automobil.“

Džejson se vratio na sediša i zagledao u Roba. Nisu morali glasno reći da su se zamalo sudarili s tim automobilom kod Mekdondaldsa i da ono što su videli na rešetki hladnjaka nije bila rđa.

„Teraj to čudo, Robi. Kasnije ćemo se pobrinuti za nered pozadi. Teraj ga do mesta nesreće i pazi da nekog na zakačiš, jel' važi?“

„Važi.“

Panika je jenjavala kad je Rob stigao do parkirališta. Ljudi su hodaćući napuštali poprište nesreće. Neki su pokušavali da pomognu pregaženima. Nekolicina ništarija prisutnih u svakoj gomili snimali su fotografije ili kratke filmove mobilnim telefonima. Nadali su se velikom broju pregleda na Jutjubu. Na asfaltu su ležali hromirani stubovi sa žutom trakom NE PRELAZI između njih.

Policijski automobil koji je projurio kraj njih parkirao se pored vreće za spavanje iz koje je virila bela ručica. Muškarac je ležao preko vreće, u sve široj barici krvi. Policajac je mahnuo kolima hitne pomoći da priđu. Učinilo im se da mu ruka drhti u nestalnoj plavoj svetlosti s krova policijskog automobila.

Rob je zgrabio mobilnu kompjutersku jedinicu i izašao, dok je Džejson oprčao oko kola do zadnjih vrata. Ušao je i izašao iz njih s torbom za prvu pomoć i portabl defibrilatorom. Razdanjivalo se. Rob je pročitao znak koji se lepršao iznad ulaznih vrata dvorane: 1.000 GARANTOVANIH RADNIH MESTA! *Podržavamo svoje sugrađane!* – GRADONAČELNIK RALF KINSLER.

U redu, to objašnjava ovoliku gužvu, tako rano ujutru. Gradska administracija organizovala je sajam zapošljavanja. Vremena su svuda bila teška, otkad je ekonomija prošle godine doživela jak srčani udar. Bila su naročito teška u ovom gradiću na obalama jezera, u kom su poslovi počeli da iščezavaju još na prelazu vekova.

Rob i Džejson krenuli su ka vreći za spavanje. Pajkan je samo odmahnuo glavom. Lice mu je bilo pepeljasto. „Ovaj tip i ono dvoje u vreći su mrtvi. Njegova žena i beba, pretpostavljam. Sigurno je pokušao da ih zaštiti.“ Ispustio je kratki zvuk iz dubine grla, nešto između podriga i povraćanja, i pokrio usta rukom. Sklonio ju je i pokazao na jednu od žrtava. „Ona gospođa tamo možda je još s nama.“

Pomenuta dama ležala je na leđima. Neprirodno iskrivljene noge ukazivale su na teške povrede. Međunožje bež pantalona tamnelo se od mokraće. Njeno lice – ono što je od njega ostalo – bilo je zamrljano uljem. Ostala je bez komada nosa i najvećeg dela gornje usne. Izgledalo je da se divni zubi zloslutno keze. Kaput i polovina rolke bili su pocepani. Velike, tamne modrice rascvetale su joj se na vratu i ramenu.

Jebena limuzina ju je pregazila, pomislio je Rob. Zgnječila ju je kao vevericu. Kleknuli su kraj nje i navukli plave rukavice. Njena torba ležala je u blizini. Na njoj je bio delimični otisak gume. Rob ju je podigao i i gurnuo u zadnji deo kola hitne pomoći. Otisak gume možda bi mogao poslužiti kao dokaz. I žena će je sigurno tražiti.

Pod uslovom da preživi.

„Prestala je da diše, ali osećam puls“, reče Džejson. „Slab je i isprekidan. Iskidaj tu rolku.“

Rob je iskidao i nju i grudnjak. Svukao ju je do pojasa i počeo s procedurom reanimacije. Džejson se bavio disajnim putevima.

„Hoće li preživeti?“, zanimao se pajkan.

„Ne znam“, reče Rob. „Pozabavićemo se njome. Ti imaš drugih problema. Neko će sigurno stradati, ako još vozila za hitne slučajeve velikom brzinom pođe ka Centru onom rampom.“

„Auh, čoveče. Povređeni svuda leže. Parkiralište liči na bojno polje.“

„Pomozi onima kojima možeš.“

„Ponovo diše“, reče Džejson. „Pomozi mi, Robi. Daj da joj spasemo život. Skokni do kola i javi Kineru da dovozimo moguću frakturu vrata, unutrašnje povrede, povrede lica i bog te pita šta još. Kritično stanje. Upoznaću te sa osnovnim životnim pokazateljima unesrećene.“

Rob je pozvao bolnicu s mobilne kompjuterske jedinice, dok je Džejson nastavljao da pritiska napravu za veštačko disanje. Odeljenje za hitne slučajeve Kineru smesta je odgovorilo. Glas s druge strane bio je jasan i razgovetan. Kiner je bio trauma-centar prvog reda, ono što su ponekad

Kraj bdenja

zvali predsedničkom klasom. Bolnica je bila spremna za incidente ovih razmera. Uvežbavali su se pet puta godišnje za ovakve katastrofe.

Posle poziva izmerio je (očekivano nizak) nivo kiseonika i doneo kruti okovratnik i narandžastu tablu iz kola. Pristizala su i druga vozila. Magla se dizala, otkrivajući razmere katastrofe.

I sve ovo učinila su samo jedna kola, pomislio je Rob. Kako je to moguće?

„U redu“, reče Džejson. „Nije stabilna, ali više ne možemo da učinimo. Ubacimo je u vozilo.“

Podigli su je u kola, pazeći da tabla ostane u savršeno horizontalnom položaju. Postavili su je na nosila i vezali. Bledo, unakaženo lice, uokvirano krutim okovratnikom, budilo je sećanja na ritualne ženske žrtve iz starih horora... samo što su one uvek bile mlade i obnažene, dok je ova žena bila na granici između pete i šeste decenije života, prestara za traženje posla. Rob je znao da ga više nikada neće tražiti. Ili hodati, kad smo već kod toga. Imaće neviđenu sreću, ako izbegne kvadruplegiju – pod uslovom da preživi – ali je Rob bio siguran da je njen život od pojasa naniže gotov.

Džejson je kleknuo. Položio je providnu plastičnu masku preko njenih usta i nosa i pustio kiseonik iz rezervoara na vrhu nosila. Maska se zamaglila, što je bio dobar znak.

„Šta je sledeće?“, pitao je Rob. Hteo je da kaže: šta još mogu da uradim?

„Pronađi epi u tom kršu ili ga uzmi iz moje torbe. Neko vreme imao sam dobar puls, ali je ponovo nestalan. Zatim nagari ovu mašinu. Pravo je čudo što je još živa, s ovim povredama.“

Rob je pronašao ampulu epinefrina ispod pakovanja zavoja. Dodao ju je kolegi. Zalupio je zadnjim vratima, seo za volan i uključio motor. Prva kola hitne pomoći na mestu nesreće obično su prva stizala u bolnicu. To će malo povećati gospođine inače neznatne šanse da preživi. Vožnja će, čak i po retkom jutarnjem saobraćaju, trajati najmanje petnaest minuta. Očekivao je da će biti mrtva kad stignu do Memorijalne bolnice Ralf M. Kiner. To bi, s obzirom na ozbiljnost povreda, možda bio i najbolji ishod za nju.

Ipak je preživela.

* * *

Rob i Džejson su u tri po podne, posle kraja smene, bili previše napeti da bi mislili na odlazak kući. Sedeli su u sobi za odmor Vatrogasne stanice 3 i gledali sportski kanal bez tona. Prevezli su osmoro povređenih. Prva žena bila je u najgorem stanju.

„Zove se Martina Stover“, konačno je progovorio Džejson. „Operacija još traje. Zvao sam bolnicu, dok si bio u klonji.“

„Kakve su joj šanse?“

„Ne mogu ništa da kažu. Još se trude oko nje, što nešto znači. Verovatno je čekala u redu da bi dobila posao sekretarice. Potražio sam njenu vozačku u tašni – da bih doznao njenu krvnu grupu – i pronašao gomilu preporuka. Izgleda da je bila dobra u svom poslu. Poslednji put radila je u Američkoj banci. Otpuštena je zbog smanjenog obima posla.“

„Šta će biti ako preživi? Šta misliš? Samo noge?“

Džejson je posmatrao rastrčane košarkaše na televiziji. Progovorio je, posle duge pauze: „Kvadri, ako preživi.“

„Jesi li siguran?“

„Devedeset pet posto.“

Na ekranu se pojavio oglas za pivo. Mladi ljudi energično su plesali u baru. Svi su se dobro zabavljali. Martina Stover otplesala je svoje. Rob je pokušao da zamisli šta je čeka, ako se izvuče. Živeće u motorizovanim invalidskim kolicima. Pokretaće ih duvanjem u cevčicu. Ješće pasirane bljuvotine ili će se hraniti intravenozno. Veštačka pluća pomagaće joj u disanju. Kenjaće u kesu. Čeka je život u medicinskoj zoni sumraka.

„Kristofer Riv dobro je prošao“, podsetio ga je Džejson, kao da mu čita misli. „Uspravno se držao. Bio je primer za ugled. Dostojanstveno je podnosio svoj usud. Mislim da je režirao jedan film.“

„Bio je uspravan, ali zbog krutog okovratnika koji nikad nije skidao. I ne zaboravi da je mrtav.“

„Obukla je najbolje što je imala“, reče Džejson. „Fine pantalone, skupu rolku, lep kaput. Pokušavala je da se vrati u igru, sve dok joj neki *kopilan* nije uništio život.“

„Jesu li ga uhvatili?“

„Još nisu. Nadam se da će ga obesiti za jajca, kad ga se dočepaju.“

Sledeće noći dovezli su žrtvu šloga u Kiner memorijal. Raspitali su se za Martinu Stover. Bila je na intenzivnoj. Pokazivala je povećanu

Kraj bdenja

moždanu aktivnost. Očekivalo se da će doći sebi. Čuće loše vesti, kad se povrati – bila je paralizovana od grudi nadole.

Robu Martinu bilo je drago što ih neće čuti od njega.

Čovek kog je štampa nazvala Mercedes Uvicom još je bio na slobodi.

Z

JANUAR 2016.

